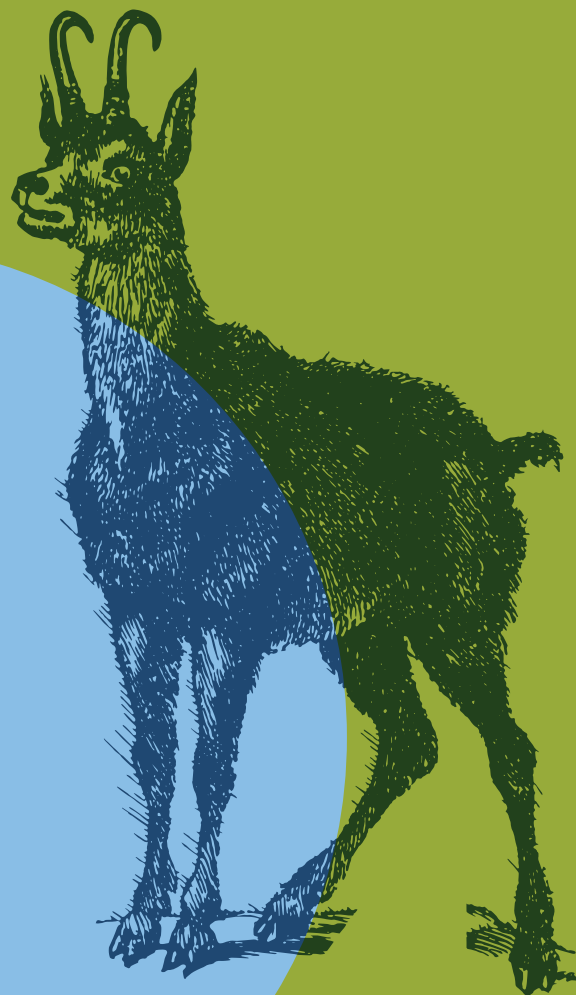

Tatrzański
Park Narodowy

Blżej Tatr

OFERTA ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH

Bliżej Tatr

Przedstawiamy Państwu nową ofertę zajęć edukacyjnych skierowanych do przedszkoli, szkół i uczelni z powiatów tatrzańskiego i nowotarskiego.

Jest to ewolucja programu Bliżej Tatr, który działa od 2012 roku i w którym co roku brało udział 6–7 tysięcy uczniów z ponad 40 placówek.

Zwiększamy liczbę zajęć edukacyjnych, odchodząc od sztywnego powiązania ich z klasami szkoły podstawowej. Rozszerzamy ofertę o nowe tematy i metody, spośród których nauczyciel może wybrać te najbardziej odpowiadające jego podopiecznym.

Tak jak dotąd, udział w zajęciach jest bezpłatny. Prowadzącymi są wykwalifikowani i doświadczeni edukatorzy TPN. Park pokrywa koszty materiałów dydaktycznych i zapewnia bezpłatny wstęp na teren TPN (dotyczy to grup spoza gmin, które są ustawowo zwolnione z opłat za wstęp). Szkoła zobligowana jest do zapewnienia transportu uczniów na zajęcia i odpowiedniej liczby opiekunów dla grupy (1 opiekun na 10 uczniów).

Oferta zawiera szereg propozycji z uwzględnieniem okresu, w którym zajęcia mogą się odbyć, i z podziałem na grupy wiekowe. Zapraszamy na lekcje pełne pasji, zaangażowania i tatrzańskiej wiedzy.

Jak zwierzęta przygotowują się do zimy?

Często mówimy, że zimą przyroda śpi. Ale czy w przypadku zwierząt też tak jest? Niektóre rzeczywiście spędzają zimę, śpiąc w swoich zimowych kryjówkach, ale nie wszystkie. Żeby przetrwać niekorzystną porę roku, każde zwierzę musi się odpowiednio przygotować. Część gatunków, które są aktywne zimową porą, gromadzi zapasy na czas, kiedy trudno o pokarm. Ale są i takie, które ani nie robią zapasów, ani nie zasypiają. W czasie krótkiej lekcji porozmawiamy o różnych strategiach przetrwania zimy w świecie zwierząt.

WARSZTATY

CENTRUM EDUKACJI PRZYRODNICZEJ TPN

1-1,5 H

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

W tatrzańskim lesie

Czym się różni jodła od świerka? I jak wygląda liść jesionu? Po tych zajęciach uczniowie będą znali odpowiedź. Nauczą się rozpoznawać również inne drzewa rosnące w tatrzańskim lesie. Dowiedzą się, co nam daje las i jak rozsądnie korzystać z jego bogactwa. A podsumowaniem zajęć będzie drużynowy konkurs z naklejkami, który pomoże w utrwaleniu zdobytych wiadomości.

WARSZTATY

CENTRUM EDUKACJI PRZYRODNICZEJ TPN
(SALA EDUKACYJNA + OGRÓD)

2,5 - 3H

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

Owady - nasi mali pomocnicy

Kto nie lubi miodu, pysznych owoców, pięknych kwiatów na łące lub w ogrodzie? Warto wiedzieć, że natrętna osa jest pożyteczna, podobnie jak inne owady. Podczas zajęć uczniowie dowiedzą się, jak pomagać małym skrzydlatym stworzeniom, żeby one mogły pomóc nam. Uczestnicy własnoręcznie wykonają domek dla owadów i usłyszą, jakie kwiaty warto zasiać w ogrodzie, aby odwiedzały go pszczoły.

WARSZTATY

CENTRUM EDUKACJI PRZYRODNICZEJ TPN
(SALA EDUKACYJNA LUB OGRÓD)

2H

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

Zwierzęta Tatr

W trakcie zwiedzania ekspozycji i ogrodu w CEP TPN dzieci dowiedzą się, jakie zwierzęta żyją w lesie i na łące, a jakie – wysoko w górach. Poznają odpowiedzi na pytania czym zwierzęta się żywią, jak spędzają zimę i czy zimowy sen niedźwiedzia jest bardzo głęboki. A może jednak świstaki są większymi śpiochami? Podczas zajęć podejrzmy na filmach tatrzańskie zwierzęta i spróbujemy odgadnąć, kto porzucił łuski z szyszek lub pozostawił tropy układające się w sznureczek. Te i inne tajemnice lasu uczestnicy rozwikłają wspólnie z prowadzącym.

ZWIEDZANIE EKSPOZYCJI + GRA TERENOWA

CENTRUM EDUKACJI PRZYRODNICZEJ TPN
(EKSPOZYCJA I OGRÓD)

2,5 - 3H

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

Po co istnieje park narodowy?

Idąc do parku narodowego, człowiek często nie zdaje sobie sprawy, po co on istnieje. Nie do końca jasne są też zasady tam obowiązujące. Dlatego podczas zajęć dzieci dowiedzą się, dlaczego w parku narodowym nie ma koszy na śmieci, czy biwak na terenie chronionym to dobry pomysł i jaki wpływ na życie zwierząt w Tatrach ma obecność psa na szlaku turystycznym. Na przykładzie Doliny Białego uczestnicy wraz z prowadzącym postarają się odpowiedzieć na pytanie, jakimi prawami rządzi się przyroda w miejscach pozostawionych bez ingerencji człowieka.

WYCIECZKA
+ ĆWICZENIA TERENOWE

REJON SKOCZNI – DOLINA BIAŁEGO
– WODOSPADY BIAŁEGO – REJON SKOCZNI

3-4H

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

Zagospodarowanie turystyczne Tatr

Uczestnicy zajęć odwiedzą najbardziej zagospodarowaną pod względem turystycznym tatrzańską dolinę. Dwa schroniska, dwie koleje linowe, liczne szlaki i tereny dla narciarzy, a dodatkowo zatłoczone Kuźnice – czy obiekty służące turystom zawsze są bezpieczne dla przyrody? A może gdyby nie one, przyroda byłaby bardziej zagrożona? Zajęcia pozwolą rozwiązać te i inne wątpliwości.

WYCIECZKA + ĆWICZENIA TERENOWE

KUŹNICE – SCHRONISKO NA HALI KONDRATOWEJ
– KUŹNICE

4-5 H

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

Wycieczka geologiczna

Góry to skały - niby to oczywiste, ale mało kto zastanawia się co w tym skałach można odnaleźć i jakie tajemnice one skrywają. Zajęcia są okazją do zajrzenia w głąb skał, odkrycia minerałów i skamieniałości. Uczniowie poznają ich genezę i nauczą się je rozróżniać. W drugiej części zajęć będą szukać i rozpoznawać skały w terenie, w drodze na Nosal. Podziwiając piękną panoramę dowiedzą się jak budowa geologiczna wpływa na rzeźbę terenu.

ĆWICZENIA TERENOWE + WYCIECZKA

LAPIDARIUM (ZAJĘCIA PRAKTYCZNE) – NOSAL
– NOSALOWA PRZEŁĘCZ – KĘZNIŃCE

4-5 H

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

Ślady lodowców

Współczesny wygląd Tatr w dużej mierze zawdzięczamy lodowcom. Epoka lodowcowa skończyła się około 10 tysięcy lat temu, a w sensie geologicznym to bardzo niedawno. W górach wciąż jest wiele śladów lodowców. Podczas wędrowki prowadzący przybliży uczniom elementy ukształtowania terenu, które są efektem pracy lodowca. Dziedzictwem epoki lodowcowej jest nie tylko krajobraz, ale także świat zwierząt. Schodząc z przełęczy Liliowe, uczestnicy będą wypatrywać kozic i świstaków. Te zimnolubne zwierzęta najchętniej przebywają na wysokogórskich halach i wśród turni. Reliktami, czyli pozostałościami po epoce lodowcowej, są również rośliny – zajęcia pozwolą poznać zarówno ich gatunki, jak i specyficzne przystosowania do trudnego klimatu.

WYCIECZKA

KASPROWY WIERCH – PRZEŁĘCZ LILIOWE
– HALA GĄSIENICOWA – BOCZAŃ – KUŹNICE

OPŁATA ZA KOLEJKĘ

6-7 H

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

Pasterstwo w Tatrach

Pasterstwo, jedna z najdawniejszych form działalności człowieka w Tatrach, może wywierać duży wpływ na przyrodę, więc obecnie jest ograniczone do wypasu kulturowego. Wyprawa śladami pasterzy wiedzie przez polany, na których wypas prowadzi bacia Andrzej Staszek Furtek Polankowy, oraz – dla porównania – przez Halę Kondratową, gdzie wypasu już dawno zaniechano. Uczniowie poznają historię wypasu w Tatrach, a także dzisiejszy wypas kulturowy, jego związki z przyrodą i turystyką.

WYCIECZKA

MUROWANICA – KALATÓWKI
– HALA KONDRATOWA – KUŹNICE

6 H

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

Piętra klimatyczno-roślinne Tatr

Zależność świata żywego od warunków klimatycznych, piętra klimatyczne i związane z nimi piętra roślinne najpełniej w Polsce są rozwinięte właśnie w Tatrach. Wyprawa ze szczytu Kasprowego Wierchu (wjazd kolejką) do Kuźnic to okazja do poznania zagadnień meteorologii i klimatu oraz flory i fauny związanej z różnymi piętrami klimatycznymi i różnym podłożem (granitowym, wapiennym). Uczestnicy dowiedzą się też sporo o klimatycznych uwarunkowaniach turystyki i narciarstwa.

WYCIECZKA + ZAJĘCIA TERENOWE

KUŹNICE – WJAZD KOLEJKĄ – KASPROWY WIERCH – HALA GĄSIENICOWA – KUŹNICE

OPŁATA ZA KOLEJKĘ

6-7 H

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

Zwierzęta i rośliny Tatr

Tatrzański Park Narodowy jest miejscem największej w Polsce – a także w całej Europie Środkowej – różnorodności biologicznej. Spotkać tu można liczne gatunki roślin i zwierząt, które nie występują w innych rejonach kraju albo nawet w żadnym innym miejscu na świecie (endemity). Gatunki te, zarówno rośliny, jak i zwierzęta, powiązane są siecią wzajemnych zależności (ekologia), często niezwykle interesujących. Tematem prezentacji są walory przyrodnicze TPN, w szczególności wybrane gatunki roślin i zwierząt oraz ich zwyczaje. Program zajęć jest realizowany podczas 2 spotkań.

PREZENTACJA MULTIMEDIALNA

SZKOŁA

2 X 45 MIN

ZE WZGLĘDU NA KONIECZNOŚĆ DOJAZDU
- ZAJĘCIA SĄ REALIZOWANE W SZKOŁACH
POWIATU TATRZAŃSKIEGO

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

Lawinowe ABC

Zima w Tatrach to piękny, ale bardzo niebezpieczny okres. Trudno jest wtedy wybrać bezpieczny wariant trasy w terenie. Dlatego należy przygotować odpowiedni sprzęt i dobrać cel w zależności od pogody. Tematem zajęć jest zagrożenie lawinowe – uczniowie dowiedzą się, co to jest lawinowe ABC (sonda, detektor, łopata), i nauczą się go używać w Lawinowym Centrum Treningowym PZU na Kalatówkach.

WYCIECZKA + ĆWICZENIA TERENOWE

KUŹNICE – KALATÓWKI (ZAJĘCIA TERENOWE) – KUŹNICE

4-5 H

POD WARUNKIEM WYSTĘPOWANIA ODPOWIEDNIEJ
POKRYWY ŚNIEŻNEJ

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar*

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru*

Woda z Tatr

Ekosystemy wodne Tatr łączą się z ekosystemami wodnymi Podhala, a za sprawą migracji wielu gatunków jakość środowiska wodnego na Podhalu wywiera wpływ na stan przyrody w Tatrach. Przejście wzdłuż potoku znanego im z Podhala w głąb Tatr uzmysławia uczniom łączność przyrody obu obszarów. Badając właściwości fizyczne i chemiczne wody z Tatr i z cieków przepływających w pobliżu swoich miejsc zamieszkania, uczestnicy lepiej rozumieją potrzebę ochrony przyrody TPN.

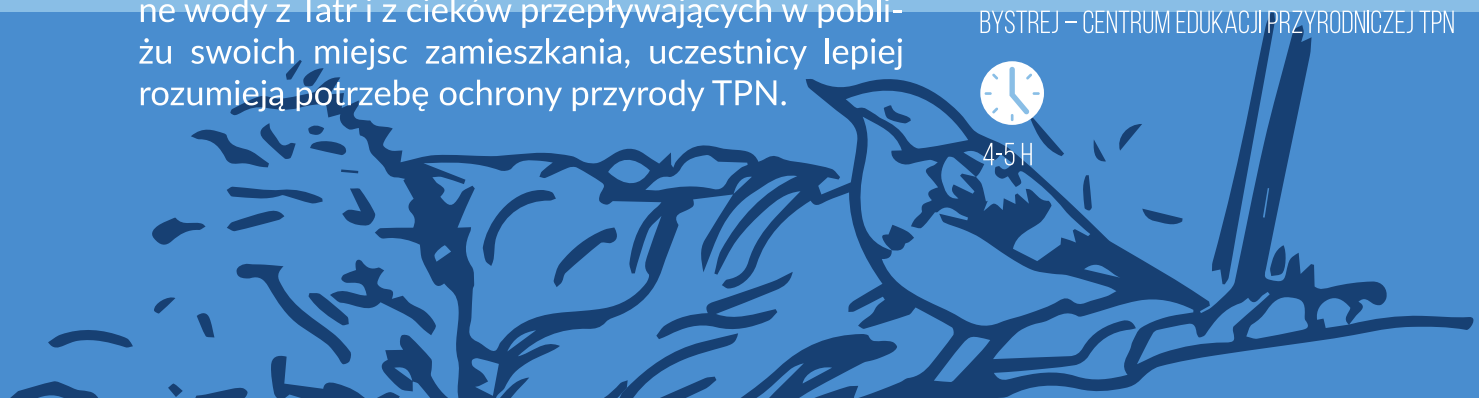
WARSZTATY + WYCIECZKA

CENTRUM EDUKACJI PRZYRODNICZEJ TPN – DOLINA
BYSTREJ – CENTRUM EDUKACJI PRZYRODNICZEJ TPN

4-5 H

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

Zasady w Parku

W parkach narodowych realizowane są przede wszystkim cele ochrony przyrody, takie jak ochrona bioróżnorodności i procesów przyrodniczych. Tereny parków mogą być udostępnione z myślą o rekreacji i sporcie, ale w stopniu niewpływającym negatywnie na przyrodę. Aby skutecznie chronić naturę w całej jej złożoności, należy ograniczyć działania gospodarcze człowieka.

Podczas 3 spotkań omówione zostaną następujące tematy:

- rola kornika drukarza w ekosystemie leśnym,
- zasady gospodarowania lasami w parku narodowym, w tym rola martwego drewna,

a także ograniczenia obowiązujące w TPN:

- zakaz wprowadzania psów,
- zakaz poruszania się nocą po szlakach,
- zakaz schodzenia ze szlaków.

Prowadzący wyjaśni również, dlaczego na terenie TPN nie ma koszy na śmieci.

PREZENTACJA MULTIMEDIALNA

SZKOŁA

3 X 45 MIN

ZE WZGLĘDU NA KONIECZNOŚĆ DOJAZDU
- ZAJĘCIA SĄ REALIZOWANE W SZKOŁACH
POWIATU TATRZAŃSKIEGO
ORAZ W MIEŚCIE NOWY TARG.

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

Park od kuchni

Teren TPN jest podzielony na trzy strefy: strefę ochrony ścisłej – gdzie chroni się procesy naturalne, minimalizując działalność człowieka, strefę ochrony czynnej – gdzie chroni się półnaturalne ekosystemy (m.in. przez wypas) i naprawia to, co człowiek dawniej popsuł, oraz strefę ochrony krajobrazowej, obejmującej własność prywatną i obszary silnie przekształcone w przeszłości (np. Kuźnice). Na obszarze Parku jest 275 km szlaków, są tu także inne obiekty infrastruktury turystycznej. Obowiązują też ścisłe zasady – które uczestnicy zajęć poznają w terenie.

WYCIECZKA

POLANA POD KROKWIĄ – DOLINA BIAŁEGO
– ŚCIEŻKA NAD REGLAMI – KALATÓWKI – KUŹNICE

5-6 H

POD WARUNKIEM DOGODNYCH
WARUNKÓW NA SZLAKU

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi*

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis*

gru

Zima w życiu roślin i zwierząt

Zima to pozornie niekorzystny okres w życiu różnych organizmów. W rzeczywistości wiele z nich jest do niej doskonale przystosowanych na poziomie fizjologicznym oraz zmiany swoich zachowań. Dzięki temu mrozy nie są im straszne. Na zajęciach zastanowimy się dlaczego drzewa zrzucają liście, które zwierzęta zapadają w sen zimowy, a które ucinają sobie jedynie dłuższą drzemkę. Warto też zdawać sobie sprawę, że niektóre gatunki w czasie śnieżnych zim zasadniczo zmieniają pory aktywności, miejsca żerowania lub inne formy zachowania.

WYCIECZKA

DOLINA STRĄŻYSKA

3 H

POD WARUNKIEM DOGODNYCH
WARUNKÓW NA SZLAKU

Przedszkola

Szkoła Podstawowa

Szkoła Ponadpodstawowa

Szkoła Wyższa

0 1 2 3 4 5 6 7 8

sty

lut

mar

kwi

maj

cze

lip

sie

wrz

paź

lis

gru

ABY WZIĄĆ UDZIAŁ W ZAJĘCIACH, NALEŻY
WYPEŁNIĆ FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY
NA STRONIE **TPN.GOV.PL:**
O PARKU/NASZE DZIAŁANIA/EDUKACJA/BLIŻEJ TATR

ZAJĘCIA PROWADZĄ:

Elżbieta Kauzal – tel. 18 20 23 303, kom. 885 566 707, ekauzal@tpn.pl

Maria Kozłowska – tel. 18 20 23 306, kom. 885 954 899, mkozłowska@tpn.pl

Aurelia Reinholz-Rusek – tel. 18 20 23 303, kom. 722 223 890, areinholz@tpn.pl

Tomasz Skrzydłowski – tel. 18 20 23 308, skrzydłowski@tpn.pl

Tomasz Zajac – tel. 18 20 23 310, tzajac@tpn.pl

FORMA ZAJĘĆ

MIEJSCE

CZAS TRWANIA

UWAGI